

305 1. Del. af Forsl. t. Finantslov f. Finantsaaret fra 1. April 1874 til 31. Marts 1875.

306

Er. Lødsbørgsmaalet — Skjndt jeg paa den anden Side indrømmer, at jeg har glædet mig mange Gange over den Kraft, hvormed Ministeriet navnlig ifjor paa andre Gebeter modsatte sig Fordringer af — efter min Mening — ren social-demokratisk Natur. Jeg har ogsaa i Sommerens Løb, som det ærede Medlem sagde, udtalt det Ønske, at Ministeriet maatte træde af, fordi jeg anser den Konflikt, som nu er indtraadt, for at være i høj Grad stadelig og farlig, og fordi jeg er fuld overbevist om, hvad jeg tror, at de Fleste ere, at Ministeriets Fratræden vilde have udsat denne Konflikt i alle Tilfælde i et eller to Aar, fordi Afstemningerne i Folkethinget i forrige Sæssion og Udtalelserne paa Valgdagen tydelig nok viste, at en betydelig Del af de Mænd, der nu have fremkaldt Konflikten, helst vilde have Fred, og at de ved enhver lille ubetydelig Eftergivenhed vilde have trukket sig tilbage fra Kampen. Paa den Maade vilde altsaa Kampen identisk have været udsat, og hvad der imidlertid kunde ske i vore Dage, da den politiske Bevægelse i Europa, som det synes, gaar i anti-liberal for ikke at sige ultra-konservativ Retning, hvilket Omflag der kunde ske i Stemningen, kan Ingen vide. Det forekom mig derfor, at det havde været klokest fra begge Sider at gribe de Midler, der kunde have hindret Konflikten fra at bryde ud i Stedet for at fremkalde den, og det er derfor, jeg anser det for et Misgreb, at man nu har ladet det komme til en Konflikt, og jeg kan ikke fritsænde Ministeriet for at have Skyld deri. Men nu er den Tid gaaet forbi, som kunde have været benyttet; de Herrer paa den Side i Salen have holdt fast ved Månen fra ifjor; de ville have Krig, og for Ministeriet er det selvfølgelig ikke godt muligt nu at træde tilbage. Altsaa nu kommer Kampen, og nu vil altsaa det ærede Medlem for Kolding, at jeg og de, der i Sommer have udtalt sig paa samme Maade, som jeg har, nemlig at vi, som for at have Fred ønskede, at Ministeriet vilde gaa af, skulde benytte det Middel, som i saa Henseende er budt os. (Et Medlem: Ja.) Det ærede Medlem siger ja; han kommer da ind under dem, som jeg vil svare. Jeg skal da begynde med en Bemærkning, som jeg tror, at de ærede Medlemmer ville indrømme mig er rigtig. Den gjælder ganske vist kun under een Forudsætning, nemlig den, at det, som man vil, er Ret og ikke Magt; dersom det, man vil, er Magt, saa gjælder min Argumentation Intet; men jeg er berettiget til at forudsætte, at saavel det ærede Medlem ligesom mig som det ærede Medlem

for Kolding (Berg) kun stræbe efter Frihed og Ret for Alle. Under denne Forudsætning maa de ærede Medlemmer nu indrømme, at man ikke kan bruge ethvert som helst Middel, der bydes. Der er Midler, som man ikke har Lov til at bruge, fordi de i og for sig ere flette Midler, ere Midler, der sætte Landets Velfærd paa Spil eller medføre andre Konsekvenser, som man ikke kan tage paa sin Samvittighed at have medvirket til. Og saaledes er det Middel, der bydes her. Det er det af tre Grunde: For det Første, fordi dette Middel er ikke blot en simpel Regtelse af Finantsloven for at faae et Ministerium til at vige. Det anser jeg for tillabeligt; jeg vil indrømme de Herrer, at der meget godt kan gives Tilfælde, hvor ogsaa jeg kunde stemme mod Finantsloven, lige fra først af. Dersom jeg for Exempel mente, at den Udenrigspolitik, Regjeringen førte, var ødelæggende for Landet, vilde jeg ikke betænke mig paa at gjøre det, og hvis Ministeriet aabenbart brød Grundloven, vilde jeg ogsaa gjøre det; men hvad jeg derimod ikke vil gjøre, er, at bruge dette Vaaben, naar det som nu ikke blot er et Middel til at styrte Ministeriet, men tillige er et Middel til at ombanne vor Forfatning i parlamentarisk Retning, jeg siger udtrykkeligt „ombanne“, og jeg vil ikke dermed sige, at der sker noget Brud paa Forfatningen. Jeg vil i det Hele ikke indlade mig paa juridiske Deduktioner, der ikke føre til Noget; jeg skal indrømme de Herrer, at en Forfatning er et saa elastisk Papiir, at det kan ind- og udfortolkes i alle mulige Retninger, og jeg tvivler ikke om, at de Herrer med deres Stærpsindighed ville kunne bevise, at deres Paaastande ere de rigtige. Jeg kan ikke overbevise de Herrer om det Modsatte; de have overbevist sig selv om, at de have Ret, og det er jo Hovedsagen for dem. Det er nu imidlertid giwet, at hvad de Herrer ville er at give Forfatningen en saadan praktisk Fortolkning, at vi komme ind paa den parlamentariske Regjeringsform. Det er udtalt i Adresse og navnlig udtalt af det ærede Medlem for Kolding (Berg), som det altid er mig en Fornøjelse at holde mig til, fordi han er saa overordentlig klar. Nu tror jeg ganske vist — i det Mindste har jeg faaet et Indtryk deraf — at i de senere Dage har det ærede Medlem ikke sagt, at det var det, han vilde (Berg: Jo!), eller han har i det Mindste søgt kun at forklare det paa en mildere Maade, men der er visse Ord, som, naar de engang ere sagte, flyve ud i Folket, blive Rampraab og opfattes da mulig ikke ganske saaledes, som man selv ønskede dem udmodulerede, men saaledes, som de forstaaes